

Introductie

Landgoed Roggebotstaete is een 52 hectare groot natuurrijk gebied in Dronten, Flevoland, grotendeels onderdeel van de Ecologische Hoofd Structuur. Het landgoed is dankzij een private schenking in 2012 in handen gekomen van Stichting Roggebotstaete Landgoed met als doel om het welzijn van mens en milieu te bevorderen. Het gebruik en de ontwikkeling van het jonge landgoed wordt sindsdien in samenwerking met de lokale gemeenschap en maatschappelijke partners vormgegeven. De nadruk ligt op sociale innovatie door betrokkenheid en zeggenschap van de lokale gemeenschap centraal te stellen en de natuur als inspirerende leeromgeving te presenteren. Een breed publiek wordt bereikt en zo wordt invulling gegeven aan een vitaal platteland, een goede gezondheid en het benutten van de natuur voor een circulaire economie en natuurinclusieve landbouw. Het landgoed is als het ware een proeftuin waar educatie en inspiratie (edutainment) leiden tot een meer duurzame en vitale samenleving. De diverse samenstelling van het team zorgt ervoor dat het raamwerk van diensten dat nu staat verder uitgebouwd kan worden met nog meer (commercieel aantrekkelijke) educatie en recreatie.

Doel en resultaten

Door combinaties te maken tussen landbouw en natuur wordt gewerkt aan het behoud van biodiversiteit, het stimuleren van dierenwelzijn en het produceren van kwalitatief hoogwaardige voeding in een voor recreanten aantrekkelijk landschap. Dit gebeurt door:

Natuurbescherming: Roggebotstaete beschermt en versterkt natuur door de samenleving te betrekken bij het gebruik en ontwikkeling van het landgoed. Roggebotstaete ontwikkelt daarbij natuurvriendelijke business modellen. Re-integratie trajecten in de natuur leveren zowel inkomsten op voor de re-integratie coach, als gezondheidsvoordelen voor de patiënt en het is kosten efficiënt voor Roggebotstaete omdat een gedeelte van het beheer door deze deelnemers wordt gedaan.

Natuur & landbouw / natuurinclusieve landbouw: behoud van biodiversiteit en productie van hoogwaardige voeding: Roggebotstaete ontwikkelt een eetbaar landschap waar in een natuurgebied op natuurversterkende wijze voedsel wordt geproduceerd. Kenmerken:

- *Bosvarkens* spelen zowel een rol in beheer van de bossen als voor de productie van diervriendelijk en kwalitatief hoogwaardig vlees.
- De zeldzame Nederlandse *schapen en runderrassen* dragen bij aan het natuurlijk en kosten efficiënt beheer van de kruidenrijke graslanden (met een scala aan rode lijst soorten).
- De *oerakker* bestaat niet alleen uit oerrassen granen en kruiden maar omvat ook speciale bloemenmengsels die samen met de rijke weides en aangelegde idylle ervoor zorgen dat het landgoed het enige *vlinder- en bijenparadijs* van Nederland is.

- Het aangelegde *voedselbos* produceert een grote diversiteit aan noten en vruchten en is tegelijkertijd een natuurrijke zone.
- De 'tuin van vitale staet' produceert eenjarige gewassen waarbij verschillende vormen compost tot bodemverbetering leiden en gebruik wordt gemaakt van oude, meer nutriënten bevattende, groenten.

Gezondheid / werken aan preventieve zorg: door ondermeer:

- *Re-integratie* trajecten waarbij mensen herstellen door het doen van natuurbeheer,
- Het combineren van gewassen om te komen tot een betere *bodembalans*
- Het stimuleren van de aanwezigheid van verschillende disciplines (coaching, teambuilding, landbouw, natuur) ter preventie van ziekte.

Sociale cohesie, vitaal platteland en energieke samenleving: Het platteland is een onaantrekkelijk vestigingsgebied voor jongvolwassenen en bedrijven, wat mede leidt tot een 'brain- en creativity drain'. Roggebotstaete betreft de lokale gemeenschap bij de ontwikkeling van het platteland door deelnemers regie te geven over de ontwikkeling en gebruik van het landgoed. Lokale herders, inkers en boeren beheren het terrein en lokale activiteiten begeleiders en trainers geven invulling aan de programma's.

Circulaire economie: Roggebotstaete is niet aangesloten op NUTS voorzieningen en is met haar natuurinclusieve landbouw vrij van externe inputs, oftewel zelfvoorzienend.

Financiering

Het landgoed is geschonken door een private partij, er zijn dus geen rentelasten. Doordat het landgoed eerst commerciële grond was en nu natuur is, compenseert de EU tot 2032 de verlies in grondwaarde. Dit in combinatie met natuurbeheer subsidie van de provincie bepaalde tot 2014 de inkomsten en hieruit wordt het beheer betaald.

Verdere ontwikkeling is mogelijk gemaakt door het aantrekken van externe fondsen (crowdfunding) en externe partijen die voor bepaalde elementen fondsen beschikbaar hebben gesteld (Rabobank, Triodos Foundation, Rich Forests, Green Organics) zoals het vlinder en bijenparadijs en het voedselbos.

Opschalen en/of versnellen (wat is nodig van de overheid en/of een nieuw kabinet)

Wij werken met de energie van de maatschappij. Die laat zich niet leiden maar komt juist onverwacht en van onderop. De geest van het bestemmingsplan (natuurontwikkeling, educatie en recreatie) wordt daardoor tegengehouden door de letter van het bestemmingsplan. Door ruimte in regelgeving mogelijk te maken (bijvoorbeeld door een Green Deal waarin ontwikkeling op basis van de geest van het bestemmingsplan en afwijking van de letter mogelijk is) kunnen wij in overleg en samenwerking met (lokale) overheden makkelijker en sneller schakelen en ontwikkelen.

Nationaal en provinciaal wordt wel visie gemaakt op bottom up ontwikkeling, ondernemen met natuur, etc, maar daarbij worden te weinig handvatten geboden die gebruikt kunnen worden door ambtenaren en burgers om die visie ook werkelijkheid te maken. Te vaak zijn bestaande regels in EHS, bestemmingsplan of bouwbesluit leidend, terwijl die juist precies tegenhouden wat een energieke groep mensen voor elkaar wil krijgen.